MÚSICA
ANTIGA

VIVICA GENAUX & LES MUSICIENS DU LOUVRE

HÄNDEL vs PORPORA

26 DE NOVEMBRE DE 2017
SALA 1 PAU CASALS

L'AUDITORI

www.auditori.cat

Lepant 150
08013 Barcelona

Comenta aquest concert amb
#auditori #antiga

YouTube

Mitjans Patrocinadors LA VANGUARDIA CATALUNYA RÀDIO 3

PROPER CONCERT RECOMANAT

Dijous, **18 de gener 2018**, 20 h · **Sala 1** Pau Casals

THE CORONATION OF KING GEORGE

ROBERT KING & THE KING'S CONSORT

THE KING'S CONSORT & CHOIR
ROBERT KING director

CHILD *O Lord, grant the King a long life* / HÄNDEL *A Grand Instrumental Procession* / PURCELL *I was glad when they said unto me* / HÄNDEL *Let thy hand be strengthened* / TALLIS *O God, the Father of Heaven* / FARMER *Come Holy Ghost* / HÄNDEL *Zadok the Priest* / BLOW *Behold O God our defender* / HÄNDEL *The King shall rejoice* / GIBBONS *Te Deum (from The Second Service)* / BLOW *God spake sometime in visions* / HÄNDEL *My heart is inditing.* Fanfàrries tradicionals i processons amb trompetes i percussió

Entrades a partir de **10€**

Venda d'entrades **www.auditori.cat**

L'AUDITORI

PROGRAMA

NOVEMBRE DE 2017

DIUMENGE 26 | 19 h

SALA 1 PAU CASALS

Thibault Noally director • **Vivica Genaux** mezzosoprano • **Les Musiciens du Louvre** orquestra

George Friedrich **HÄNDEL** (1685-1759)	• *Agrippina* (HWV 6). Obertura • *Rinaldo* (HWV 7). "Abbrugio avvampo e fremo"
Nicola Antonio Giacinto **PORPORA** (1686-1768)	• *L'Angelica* (INP 9). "Il Piè s'allontana"
HÄNDEL	• *Rinaldo* (HWV 7). "Venti turbini turbini" • *Concert per a violí i orquestra (Sonata a cinc en Si bemoll major)* (HWV 288) Andante - Adagio - Allegro • *Parnasso in Festa* (HWV 73). "Dopo d'aver perduto il caro bene... Ho perso il caro ben"
PORPORA	• *Il Martirio di San Giovanni Nepomuceno* (INP 52). "Vanne nel vicin Tempio... Fremer da lungi io sento"

PAUSA

HÄNDEL	• *Rinaldo* (HWV 7). "Cara sposa, amante cara" (simfonia iària)
PORPORA	• *Semiramide regina dell'Assiria* (INP 78). "Come nave in ria tempesta"
Adolph Johann **HASSE** (1699-1783)	• *Fuga & Grave en Sol menor per a orquestra* Fuga - Grave
PORPORA	• *Polifemo* (INP 68). "Alto Giove"
HÄNDEL	• *Ariodante* (HWV 33). "Dopo notte"

Primera part 45 minuts / Pausa 20 minuts / Segona part 45 minuts

Agrairem que apagueu els mòbils, desactiveu les alarmes sonores i contingueu els estossecs. Un mocador redueix notablement el soroll.

COMENTARI per Oriol Pérez i Treviño

Les rivalitats en el món de la música no són, en absolut, una invenció dels mitjans de comunicació dels segles XX i XXI. I és que la diversitat en els gustos, les predileccions o els posicionaments estètics han fet que en aquest món s'hagin viscut diferents disputes no tan sols en el món de la interpretació (recordem, sense anar més lluny, a la dècada dels cinquanta del segle passat, la rivalitat entre els partidaris de Renata Tebaldi i els de Maria Callas), sinó també entre els mateixos compositors. Tots tenim en l'imaginari, de la mà del dramaturg Aleksandr Puixkin i el cineasta Milos Forman, la més mítica que real rivalitat entre Antonio Salieri (1750-1825) i W. A. Mozart (1756-1791), pugna que ens fa oblidar, tanmateix, altres rivalitats més evidents.

El programa que ens presenta l'extraordinària mezzo nord-americana Vivica Genaux amb Les Musiciens du Louvre ens porta al cor d'una rivalitat esdevinguda, principalment, a la dècada dels anys trenta del segle XVIII entre els compositors Georg Friedrich Händel (1685-1759) i Nicola Porpora (1686-1768), quan ambdós van coincidir a Londres. Si Porpora, a partir de 1733, fou nombrat principal compositor de l'Opera of the Nobility d'aquesta ciutat, Händel ja havia triomfat el 24 de febrer de 1711 al Queen's Theatre amb l'òpera *Rinaldo.* Una òpera que es va arribar a representar quinze vegades més entre aquesta estrena i el mes de juny d'aquell 1711, convertint-se així en una de les més apreciades del seu catàleg, fins al punt que el 6 d'abril de 1731 va tornar-se a representar, amb una revisió feta pel mateix autor, al King's Theatre.

Aquest triomf de 1711 li va obrir del tot les portes a la vida musical londinenca, com ho demostra que el 1719 arribés a ocupar el càrrec de director musical de la Royal Academy of Music, institució regulada per una societat que tenia com a objectiu la representació de diferents òperes al King's Theatre. Fou en aquest marc on van arribar títols tan emblemàtics del catàleg händelià com ara *Flavio* (1723), *Giulio Cesare* (1724) o *Rodelinda* (1725), entre molts d'altres.

Aquesta tasca com a empresari teatral –paral·lela a la de compositor– no va limitar-se, només, a la tasca compositiva sinó que també es complementava amb la de la contractació de les grans dives, com ara les sopranos Faustina Bordoni i Francesca Cuzzoni, però també dels mítics castrati, unes veus masculines que, a causa de la seva emasculació durant la infantesa, havien conservat la veu aguda pròpia dels nens, però amb les possibilitats físiques d'un adult. Aquesta pràctica amb finalitats musicals sembla que troba un dels seus primers testimonis a Constantinoble, quan, al segle IV d. C., l'emperadriu Èlia Eudòxia va comptar amb un mestre de capella

eunuc, una altra de les denominacions que rebien aquesta tipologia de cantants. Fou, però, amb l'òpera del segle XVIII que aquests cantants van agafar una dimensió d'autèntics mites i, així, sense anar més lluny, la presència de Carlo Broschi Farinelli (1705-1782) fou un dels suports amb què va comptar Nicola Porpora quan, el 1733, va decidir traslladar-se a Londres, de la mà del Príncep de Gal·les i altres nobles, per impulsar el novíssim projecte de l'Opera of the Nobility i poder desbancar, així, Händel. Fou, però, una empresa totalment en va perquè, en realitat, la rivalitat entre les dues companyies va acabar esgotant-les ambues i va contribuir a llur desaparició a causa d'un mercat força limitat.

Aquella coincidència en forma de rivalitat entre Händel i Porpora va ser la base per a l'argument del film de Gérard Corbiau *Farinelli, il castrato* (1994) i, d'alguna forma, el concert d'avui n'és encara deutor. Aquell film, innegablement, va despertar l'interès per tots aquells repertoris relacionats ja no només amb Farinelli, sinó també amb les òperes que sonaven quan Porpora va coincidir amb Händel a Londres. El llistat d'intèrprets que han abordat aquest repertori és realment extens: Nella Anfuso (*Farinello,* 1987), Cecilia Bartoli (*Sacrificium,* 2009), Philippe Jaroussky (*Farinelli: Porpora Arias,* 2013), entre molts d'altres. I entre aquests altres, l'any 2002, la protagonista d'avui: Vivica Genaux, acompanyada de l'Akademie für Alte Musik Berlin amb René Jacobs, que va deixar tothom estupefacte amb l'àlbum *Arias for Farinelli,* especialment amb l'ària "Qual guerriero in campo armato" de l'òpera *Idaspe,* de Riccardo Broschi (ca. 1698-1756), germà del mateix Farinelli.

El concert d'avui és una invitació ja no només a gaudir del talent vocal de Genaux, juntament al dels sempre extraordinaris Musiciens du Louvre, sinó també a gaudir d'àries que ens endinsen en una dimensió expressiva que, tanmateix, sembla superar l'estètica del Barroc i avançar-se a futures potencialitats estètiques característiques d'un protoromanticisme, sobretot per l'ús de la melodia i les tonalitats menors com a vehicles d'expressió. Una bona mostra d'això que estem dient ho podrem comprovar en àries com "Cara sposa", del *Rinaldo* de Händel, o la corprenedora "Alto Giove" del *Polifemo* (1735), de Porpora, i que gràcies a la veu de Farinelli va competir amb un altre títol canònic de Händel: *Ariodante,* estrenada al Covent Garden el 8 de gener de 1735 per un altre mític castrato: Giovanni Carestini (ca. 1704 - ca. 1760). Sembla que Händel, però, volia comptar amb els serveis de Farinelli, a qui havia escoltat a Venècia el 1730. Mai no va poder produir-se aquella col·laboració entre els dos genis, però ha servit com a eix per a un concert extraordinari com el d'avui.

Georg Friedrich HÄNDEL - "Abbrugio avvampo e fremo"

Rinaldo

Abbrugio, avvampo e fremo
Di sdegno e di furor.
Spero, ma sempre temo
D'un infernal error.

M'encenc, tremolo i m'estremeixo
de menyspreu i de ràbia.
Espero, però encara temo
un error infernal.

Nicola PORPORA - "Il piè s'allontana"

Ària de *Medoro* (fragment d' *Orlando o Angelica e Medoro*)

Il piè s'allontana
Del caro sembiante,
Ma l'alma costante
Non parte da te.

L'uffizio di quella
Fan dentro al mio petto
Le speme, l'affetto,
La bella mia fe.

Si el pas ja s'allunya
del rostre estimat,
l'ànima constant
no s'aparta de tu.

El seu deure faran,
al fons del meu cor,
l'esperança, l'afecte,
i ma fe més lleial.

HÄNDEL - "Venti turbini turbini"

Rinaldo

Venti, turbini, prestate
Le vostre ali a questo piè!
Cieli, numi, il braccio armate
Contro chi pena mi diè!

Vents, tempestes, cediu
vostres ales a aquests peus!
Déus! Cels! Armeu aquest braç
contra qui m'ha malferit!

HÄNDEL - "Dopo d'aver perduto il caro bene... Ho perso il caro ben"

Parnasso in Festa

Dopo d'aver perduto il caro bene
saria grande il conforto,
se si perdesse ancora
la memoria funesta;
ma oh dei! questa pur resta,
e chi fu nell'amor sì fortunato
non può a gli Elisi ancor'esser' beato.

Després de perdre el bé preuat
seria per mi tot un consol
perdre per sempre més
la memòria que m'ofusca;
però, oh, déus!, el record s'entesta
i a qui fou tan benaurat en l'amor
la beatitud de l'Elisi li és barrada.

Ho perso il caro ben',
son l'ombre il mio seren,
pietà del mio dolor.
S'unisca al mio martir,
il vostro bel soffrir,
soccorso a questo cor,
soccorso al mio dolor.

He perdut el bé preuat,
les tenebres em són el dia.
Pietat per al meu dolor!
Que s'uneixi al meu martiri
el vostre patiment;
que alleugi el plany del meu cor
i al meu dolor doni treva.

PORPORA - "Vanne nel vicin Tempio"

Il Martirio di San Giovanni Nepomuceno

Vanne nel vicin tempio ove s'adora,
Quella che del suo Dio fu madre e sposa,
A Lei porgi pietosa calda preghiera,
A Lei che sempre è interesa à consolar,
Chi ben le chiede aita e che sassi di lor
scudo e difesa,
Vanne ed' humile orando ivi ti fia svelato,
Quel che a s'avicina ultimo fato.

Fremer da lunge io sento,
L'onda sdegnosa e il vento,
Che la procella han desta,
Onde può legno tuo restare assorto,

Volgi tuoi lumi à quella,
del mar benigna stella,
che placa ogni tempesta,
E sola scorge i naviganti in porto.

Ves al temple on s'adora
aquella qui, del seu Déu, fou mare i esposa;
a Ella prega, fervent i pietós,
a Ella, sempre disposada a consolar
aquell qui li ho demani i s'hi empari.

Ves-hi, humil, i prega que et sigui desvelat
tot allò que en el futur proper t'espera.

De lluny sento com brama,
l'ona superba i el vent
que la tempesta han desbridat
on la teva nau pot ofegar-se.

Gira els ulls cap aquell
benigne estel del mar
que aplaca tota tempesta
i sola guia els navegants a bon port.

HÄNDEL - "Cara sposa, amante cara"

Rinaldo

Cara sposa, amante cara,
Dove sei?
Deh! Ritorna a' pianti miei!
Del vostro Erebo sull'ara,
Colla face dello sdegno
Io vi sfido, o spirti rei!

Esposa estimada, amada meva,
On ets?
Per Déu, respon al meu plany!
En l'altar del vostre Èreb,
amb la flama del desdeny,
jo us repto, oh esperits reis!

PORPORA - "Come nave in ria tempesta"

Ària de Nino (fragment de *Semiramide regina dell'Assiria*) (text basat en Ippolito Zanetti, 1724)

Come nave in ria tempesta
combattuto è il mio pensiero,
che risolvere non so.
In qual parte io volgo il ciglio
veggo orror, veggo periglio,
nel crudel cimento e fiero
(giusto Ciel) che far dovrò!

Com una nau en tempesta
el meu pensament és combatut,
i ja no sé cap on anar.
Arreu on mira el meu esguard
veig horror, veig perill,
en aquest cruel i despietat repte
(Déu dels cels) que se'm presenta!

PORPORA - "Alto Giove"

Ària d'*Acio* (fragments de *Polifemo* (1735))

Alto Giove è tua grazia, è tuo vanto,
Il gran dono di vita immortale,
Che il tuo cenno sovrano mi fa.

Ma il rendermi poi quella
Già sos pirata tanto
Diva amorosa e bella,
È un dono senza uguale
Come la tua beltà

Oh, Júpiter, la teva gràcia i glòria
són un do de vida immortal
que amb gest sobirà em concedeixes.

I si a més m'atorgues
per qui tant he sospirat
—diva amorosa i bella—
tindré un do sens igual
com és la teva beutat.

HÄNDEL - "Dopo notte"

Ariodante

Dopo notte, atra e funesta,
splende in Ciel più vago il sole,
e di gioja empie la terra;

Mentre in orrida tempesta
il mio legno è quasi assorto,
giunge in porto, e'llido afferra.

Després de nit fosca i funesta,
llueix al Cel un sol més viu
que omple de joia la terra.

I si en pèrfida tempesta
la meva nau quasi s'enfonsa,
arriba a un port i a ell s'aferra.

VIVICA GENAUX mezzosoprano

© RibaltaLuceStudio

Nascuda a Fairbanks, Alaska, durant les dues dècades que porta Genaux de carrera professional ha cantat arreu del món. Recentment ha debutat interpretant, entre d'altres, *Lucio Cornelio Silla* de Händel al Konzerthaus de Viena, actuació enregistrada i comercialitzada posteriorment; *Calisto* de Cavalli a l'Òpera Nacional del Rhin; *La dama del llac* de Rossini a Salzburg i ha fundat la V/vox Academy de Feltre, a més d'oferir concerts a ciutats com Bilbao, Budapest, Chicago, Ginebra, Istambul, Karlsruhe, València o La Valletta. També aquest any 2017 ha cantat a Sisteron (França) un programa de Castrucci, Galuppi i Vivaldi amb Concerto Köln; obres de Vivaldi al Festival Enescu de Bucarest amb Fabio Biondi i Europa Galante; al Théâtre des Champs-Élysées amb l'Orquestra de Cambra de París i Händel a Versailles amb Il Pomo d'Oro.

El 2018, té previst oferir concerts a la Maestranza de Sevilla amb Diego Fasolis i Ann Hallenberg amb obres de Händel i Vivaldi; amb la Essen Philharmonie peces de Farinelli; al Wigmore Hall de Londres un programa de Farinelli vs Senesino i amb Thibault Noally i el grup Les Accents a la Salle Gaveau de París interpretant Händel i Scarlatti, a més d'actuacions a Melbourne i Sidney.

L'especialitat del seu repertori és la música barroca i el bel canto, amb interpretacions que li han aportat grans èxits de crítica i públic, tant per la seva tècnica com per la seva intensitat dramàtica. Genaux ha rebut nombrosos premis com el recent Händel-Preis 2017 de la ciutat de Halle, i també ha enregistrat CDs i DVDs memorables. El seu entusiasme per compartir experiència i coneixements amb cantants joves es manifesta en les classes magistrals que imparteix arreu del món en escoles com la Franz Liszt de Weimar o el Campus Roma Opera de Fondazione SGM.

MUSICIENS DU LOUVRE

© Anthony Cottarel

Fundada el 1982 per Marc Minkowski, la formació ofereix una reinterpretació del repertori líric i simfònic amb instruments d'època, que abasta des del Barroc fins a la música moderna. Des de fa 30 anys, han forjat una reputació de grans èxits amb obres de Händel, Purcell i Rameau, però també de Haydn i Mozart i més recentment de Bach o Schubert, tant en enregistraments com en concert. Altres èxits els han aconseguit també per les seves interpretacions de música francesa del segle XIX, organitzant projectes a l'entorn de Berlioz (*Symphonie fantastique, Les Nuits d'été, Harold en Italie*), Bizet (música addicional per a *L'Arlésienne*) i Massenet (*Cendrillon*). Els seus èxits més recents són *Armide* a l'Staatsoper de Viena, *Platée* de Rameau a l'Òpera Garnier de París, *Orfeo & Euridice* de Gluck i *Lucio Silla* de Mozart a Salzburg, *Alcina* de Händel a Viena, *Hoffmann's Tales* d'Offenbach a la Sala Pleyel de París, *Le Nozze di Figaro* i *Don Giovanni* a Versalles, *Fidelio* al Wienerfestwochen i *The Flying Dutchman* de Wagner al Festival de Bremen, on són convidats regulars des del 1995.

La temporada 2017-2018 tenen previstes quatre gires per Europa amb obres de Bach: l'*Oratori de Nadal*, les *Cantates* interpretades per Anne-Sofie von Otter, els *Concerts de Brandeburg* i la *Passió segons sant Mateu* i a París interpretaran, entre d'altres, l'òpera *Così fan tutte* i el *Rèquiem* de Mozart. Dels seus enregistraments cal esmentar la integral de les *Simfonies londinenques* de Haydn per a Naïve (2010), *Simfonies* de Schubert (2012), els *Flying Dutchman* de Dietsch i de Wagner (2013) i, recentment, la *Passió segons sant Joan* de Bach.

Establerts des del 1996 a Isère, Les Musiciens du Louvre reben el suport del departament francès d'aquella regió, l'Auvergne-Rhône-Alpes, del Ministeri de Cultura i Comunicació francès (DRAC Auvergne-Rhône-Alpes) i de moltes empreses com la Banque Populaire des Alpes, Deloitte i Air Liquide. D'altra banda, el grup també desenvolupa accions diverses per tal de facilitar l'accés als concerts al públic en general.

PRIMERS VIOLINS **Thibault Noally / Alexandrine Caravassilis / Agnieszka Rychlik / Geneviève Staley-Bois / Laurent Lagresle** SEGONS VIOLINS **Claire Sottovia / Pablo Gutierrez Ruiz / Mario Konaka / Heide Sibley / Alexandra Delcroix Vulcan** VIOLES **Joël Oechslin / Cécile Brossard / Nadine Davin** VIOLONCELS **Federico Toffano / Aude Vanackère** CONTRABAIXOS **Christian Staude / Clotilde Guyon** FAGOT **Thomas Quinquenel** CLAVICÈMBAL **Mathieu Dupouy** LLAÚT **Michele Pasotti**

THIBAULT NOALLY violí concertino i director

© Vera - SU

Nascut el 1982, va començar els estudis musicals amb Maurice Talvat, Yuko Mori i Irina Medvedeva i posteriorment amb Lydia Mordkovitch, a més d'estudiar música antiga i de col·laborar amb artistes com Margaret Faultless, Micaëla Comberti i sir Trevor Pinnock. Ha tocat amb grups com l'Ensemble Baroque de Limoges, el Concerto Köln, l'Ensemble Matheus, Orfeo 55 i Opus 5. Des del 2006 és concertino de Les Musiciens du Louvre amb Marc Minkowski, actua regularment amb la violoncel·lista Ophélie Gaillard i l'Ensemble Pulcinella i és concertino invitat de l'Orquestra Simfònica de Varsòvia.

Noally actua sovint amb grans artistes com Cecilia Bartoli, Blandine Staskiewicz, Vivica Genaux, Delphine Galou, Anne Sofie von Otter, Philippe Jaroussky o Jennifer Larmore, en escenaris com la Salle Pleyel de París, l'Auditorio Nacional de Madrid, l'Òpera de Tòquio, l'Staatsoper de Viena i la de Berlín, el Concert Hall de Xangai, l'Art Center de Hong Kong, el Concertgebouw Amsterdam o el festival d'Aix-en-Provence. El 2011 va dirigir Les Musiciens du Louvre amb Philippe Jaroussky al Festival de Salzburg i els anys següents a Grenoble i Martigues, així com un cicle de concerts de Mozart amb instruments originals també al Festival de Salzburg. També ha enregistrat per a segells com Deutsche Grammophon, però el seu primer CD en solitari va ser publicat el 2013 pel segell francès Aparté amb música barroca alemanya per a violí sol. Té previstos diversos recitals amb el clavecinista Francesco Corti.

ACTIVITAT EXCLUSIVA PER ALS ABONATS D'ANTIGA I CAMBRA
Divendres 1 de desembre a les 19 h

Visita guiada a l'exposició "Warhol. L'art mecànic" al Caixafòrum

Una exposició sobre el desenvolupament creatiu d'Andy Warhol, des dels seus inicis com a dissenyador gràfic a Nova York fins que va morir, convertit ja en un mite universal de l'art pop.

CaixaForum Barcelona
Obra Social "la Caixa"

→ Apunteu-vos-hi a www.auditori.cat fins al 29 de novembre i podreu aconseguir **una de les 15 entrades dobles disponibles.** A partir del dia 30 ens posarem en contacte amb els guanyadors.

Andy Warhol, Marilyn Print, 1967. Serigrafia sobre papel. Collection of the Andy Warhol Museum, Pittsburgh.
© 2017, The Andy Warhol Foundation for the Visual Arts, Inc. / VEGAP